

הודעה לעיתונות

info@cbs.gov.il

http://www.cbs.gov.il

פקס. 02-652 1340

ירושלים, כ"ז באדר א' תשס"ה
8 במרס 2005
50/2005

עלייה באחוז הזכאים לתעודת בגרות מבין תלמידי כיתות י"ב

Increase in Matriculation Entitlement Rate Among Twelfth Grade Pupils

- הוספת מועד ב' לבחינות הבגרות באנגלית ובמתימטיקה ב-2001, הביאה לעלייה בשיעור הזכאים מ-51% מבין תלמידי כיתות י"ב ב-2000 ל-55%-56% ב-2001-2003.
- כתוצאה מכך הצטמצם הפער באחוז הזכאים לתעודת בגרות בין קבוצות אוכלוסייה שונות, אולם עדיין נשמר הפער באחוז הזכאים שתעודת הבגרות שלהם עומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות.
- ככל שעולה מספר שנות הלימוד של האב או האם, כך עולים סיכוייו של תלמיד בכיתה י"ב לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה.
- ככל שעולה רמתו החברתית-כלכלית של יישוב המגורים, כך עולים סיכוייו של תלמיד בכיתה י"ב לזכות בתעודת בגרות.
- התלמידים הנוצרים בחינוך הערבי הם קבוצת האוכלוסייה המובילה בשיעורי הזכאות לבגרות בארץ: שני שלישים מביניהם זכו ב-2002 וב-2003 בתעודת בגרות.

החל בשנת 2001 איפשר משרד החינוך, התרבות והספורט את תיקון ציוני הבגרות באנגלית ובמתימטיקה באמצעות בחינות מועד ב'. כתוצאה מכך עלה אחוז הזכאים לתעודת בגרות מ-51% בשנת 2000 ל-55% - 56% בשנים 2001-2003.

כתבה יפה שיף

הודעה זו מתפרסמת גם באתר הלמ"ס באינטרנט, בכתובת:

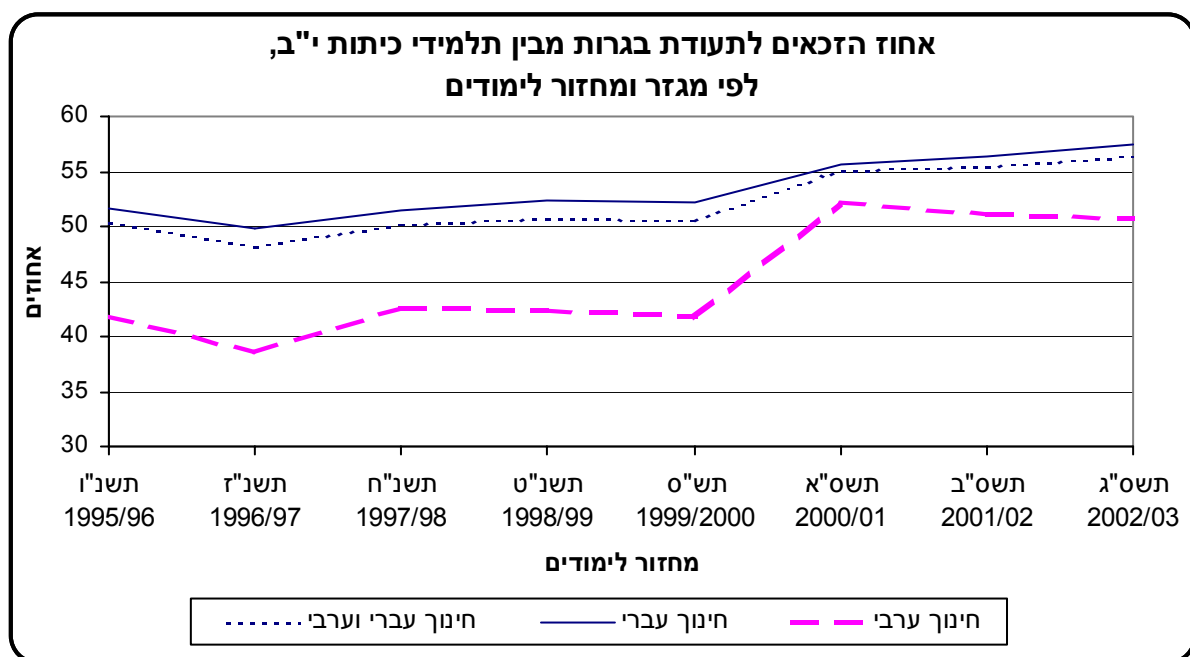
www.cbs.gov.il/hodaot2005/06_05_50.pdf

לקבלת הסברים והבהרות באשר לתוכן הודעה זו ניתן לפנות אל

יחידת קשרי עיתונות בטל' 02-6527845 או 050-6235124

הוספת מועד ב' השפיעה יותר על **החינוך הערבי** – אחוז הזכאים במגזר זה עלה מ-42% מבין תלמידי כיתות י"ב ב-2000, ל-51%-52% ב-2001-2003, בעוד שב**החינוך העברי** העלייה הייתה מתונה יותר מ-52% ל-56%-57%, בהתאמה. כתוצאה מכך צומצם הפער בין שני המגזרים בשיעורי הזכאים מבין תלמידי כיתות י"ב, מ-52% ב**החינוך הערבי** לעומת 42% ב**החינוך הערבי** ב-2000, ל-56% לעומת 51% ב-2002, בהתאמה. העלייה בשיעורי הזכאות לבגרות אינה מלווה בעלייה מקבילה ברמת תעודות הבגרות: 81%-82% מבין הזכאים ב-2001-2003 קבלו תעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות, בהשוואה ל-82% בשנים קודמות. דרישות הסף כוללות 3 יחידות לימוד במתימטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית, ומקצוע אחד ברמה מוגברת (4 יחידות לימוד לפחות) בנוסף לאנגלית.

כך עולה מנתוני הסקרים השנתיים על **תלמידי כיתות י"ב, נבחנים בבחינות הבגרות וזכאים לתעודה**, שעורכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לפי הזמנת משרד החינוך. נתוני שני הסקרים האחרונים בסדרה מוצגים בפרסום מיוחד אשר עתיד לראות אור בקרוב. הסקרים מתייחסים למחזורי הלימודים תשס"ב – 2001/2002 ותשס"ג – 2002/2003 וכוללים את הניגשים לבחינות הבגרות **במועדים הראשיים** (יוני 2002 ויוני 2003, בהתאמה), ו**המשניים** (דצמבר 2002 ודצמבר 2003, בהתאמה).

מן הנתונים עולה כי 54,000 תלמידים - 55% מכלל תלמידי כיתות י"ב בחינוך העברי והערבי ב-2002, ו-54,400 תלמידים - 56% מכלל תלמידי כיתות י"ב ב-2003, זכו בתעודת בגרות עם סיום לימודיהם.

הן ב-2002 והן ב-2003 ניגשו לבחינות הבגרות 81% מבין תלמידי כיתות י"ב. שני שלישים מבין הנבחנים בכל אחד ממחזורי הלימודים עמדו בבחינות וזכו בתעודת בגרות. רובם הגדול של הזכאים - 81% (הן ב-2002 והן ב-2003) עברו את הבחינות ברמה העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות והם מועמדים פוטנציאליים ללימודים גבוהים.

לוח 1: תלמידי כיתות י"ב, נבחנים וזכאים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות, לפי מגזר ומחזור לימודים

חינוך ערבי			חינוך עברי			סך הכל			
2003	2002	2000	2003	2002	2000	2003	2002	2000	
14,387	14,331	12,586	82,057	82,805	76,149	96,444	97,136	88,729	תלמידים – סך הכל
88.4	88.2	88.8	81.5	79.8	79.4	82.5	81.0	80.7	אחוז נבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב
50.7	51.1	41.8	57.4	56.3	52.1	56.4	55.5	50.6	אחוז זכאים מבין תלמידי כיתות י"ב
57.4	57.9	47.0	70.4	70.6	65.6	68.3	68.6	62.7	אחוז זכאים מבין הנבחנים
61.1	59.6	60.7	83.7	83.9	84.7	80.6	80.6	81.9	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים

קבוצות אוכלוסייה לפי הסיכויים לזכות בתעודת בגרות

הסיכויים לגשת לבחינות הבגרות ולעמוד בהן בהצלחה, היו גבוהים יותר בקרב תלמידי כיתות י"ב שהשתייכו לאחת או יותר מבין קבוצות האוכלוסייה הבאות (הנתונים המוצגים להלן מתייחסים לשנת 2002):

תלמידי החינוך העברי – 56% מבין תלמידי החינוך העברי זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-51% מבין תלמידי החינוך הערבי.

תלמידי הנתיב העיוני – 66% מתלמידי הנתיב העיוני זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-45% מבין התלמידים בנתיב החקלאי ו-46% מבין התלמידים בנתיב הטכנולוגי.

בנות – 62% מבין הבנות זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-49% מבין הבנים.

תלמידים שאביהם או אמם סיימו לפחות 13 שנות לימוד – ככל שעולה מספר שנות הלימוד של האב או האם, כך עולים סיכוייו של תלמיד בכיתה י"ב לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה. פחות ממחצית מתלמידי כיתות י"ב בחינוך העברי והערבי (44%) שאביהם סיים עד 8 שנות לימוד זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-54% מבין התלמידים שאביהם סיים בין 9 ל-12 שנות לימוד, ו-67% מבין התלמידים שאביהם סיים לפחות 13 שנות לימוד. מגמה דומה נמצאה לגבי הקשר בין השכלת האם לסיכוי לזכות בתעודת בגרות.

מבין תלמידי החינוך העברי –

ילידי ישראל שאביהם יליד ישראל ותלמידים ממוצא אירופה-אמריקה – 57% מבין התלמידים ממוצא ישראל, ו-59% מבין התלמידים ממוצא אירופה-אמריקה זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-51% מבין התלמידים ממוצא אסיה-אפריקה.

תלמידים בבתי ספר בפיקוח הכללי ובפיקוח מנהל החינוך הדתי – רוב התלמידים שלמדו במסגרות אלו הוגשו לבחינות הבגרות – 89% מבין תלמידי הפיקוח הכללי ו-92% מבין תלמידי מנהל החינוך הדתי, ואחוז הזכאים (מבין תלמידי כיתות י"ב) הגיע ל-63% ו-66%, בהתאמה. לעומתם, בתי הספר **בפיקוח החרדי** נוטים שלא להגיש את תלמידיהם לבחינות הבגרות – ב-2002 רק 16% מבין התלמידים הוגשו לבחינות הבגרות, ו-7% מתלמידי כיתות י"ב – 43% (מבין הנבחנים) זכו בתעודה.

מבין תלמידי החינוך הערבי –

תלמידים נוצרים – בדיקה לאורך שנים מלמדת שהתלמידים הנוצרים הם קבוצת האוכלוסייה המובילה בשיעורי הזכאות בארץ. 67% מבין תלמידי כיתות י"ב הנוצרים זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-48% מהתלמידים הדרוזים, 49% מהתלמידים המוסלמים ו-56% מכלל תלמידי החינוך העברי.

עוד עולה מן הנתונים, כי קיים קשר בין הרמה החברתית-כלכלית של יישוב המגורים לבין סיכוייו של תלמיד לגשת לבחינות הבגרות ולעמוד בהן בהצלחה.

בחינוך העברי ככל שעלה מעמדו החברתי-כלכלי של יישוב המגורים, כך עלו סיכוייו של תלמיד בכיתה י"ב לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה. 78% מהתלמידים שהתגוררו ביישובים מהאשכולות **התשיעי והעשירי**, הנמצאים בראש המדד החברתי-כלכלי, ו-65% מהתלמידים שהתגוררו ביישובים השייכים לאשכולות **השביעי והשמיני** זכו בתעודת בגרות. לעומתם, ביישובים השייכים לאשכולות **מהשלישי עד השישי** שרמתם החברתית-כלכלית נמוכה יותר זכו בתעודה 47%-56% מהתלמידים, ואילו ביישובים השייכים לאשכולות **הראשון והשני** שבתחתית המדד, זכו בתעודה 10% מבין התלמידים. אחוז הנבחנים והזכאים ביישובים מהאשכולות הראשון והשני מושפע מכך שבקטגוריה זו נכללו מספר יישובים בהם רוב התלמידים למדו בבתי ספר שהשתייכו לפיקוח החרדי, שכאמור אינו נוטה לכוון את תלמידיו לבחינות הבגרות.

מאחר שרובם המכריע של תלמידי כיתות י"ב **בחינוך הערבי** מוגשים לבחינות הבגרות, לא נמצא קשר בין רמתו החברתית-כלכלית של יישוב המגורים לבין שיעורי הנבחנים. הקשר ניכר יותר לגבי שיעורי **הזכאים**: 59% מהתלמידים המתגוררים ביישובים מהאשכולות **השביעי והשמיני** זכו בתעודת בגרות, בהשוואה ל-53% מהתלמידים ביישובים מהאשכולות **השלישי עד השישי**, ו-48% מהתלמידים ביישובים מהאשכולות **הראשון והשני**.

הן לגבי החינוך העברי והן לגבי החינוך הערבי, נמצא כי אחוז הזכאים שקבלו תעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות עולה ככל שעולה רמתו החברתית-כלכלית של יישוב המגורים.

לוח 2: תלמידי כיתות י"ב, נבחנים וזכאים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות,

לפי מגזר ואשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים

חינוך ערבי				חינוך עברי				
אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז זכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז נבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	תלמידי כיתות י"ב מספרים מוחלטים	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז זכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז נבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	תלמידי כיתות י"ב מספרים מוחלטים	
59.6	51.1	88.2	14,331	83.9	56.3	79.8	82,805	סך הכל (1) אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים
53.1	47.9	85.5	5,389	75.9	9.8	19.2	3,537	2-1
63.8	53.6	91.1	7,336	76.6	46.7	68.4	21,284	4-3
86.6	52.9	86.5	155	80.7	56.3	83.1	18,616	6-5
73.8	58.6	89.2	444	88.3	65.3	89.5	28,931	8-7
-	-	-	-	94.4	78.3	95.0	1,598	10-9

(1) 9,845 תלמידים שהתגוררו ביישובים השייכים למועצות אזוריות נכללו בסך הכל בלבד.

השפעת מועדי ב' על שיעורי הזכאים בקרב קבוצות אוכלוסייה שונות

הוספת מועד ב' באנגלית ובמתמטיקה בשנת 2001, הביאה לעלייה באחוז הזכאים גם בקרב קבוצות אוכלוסייה עם סיכויים פחות טובים להצלחה בבחינות הבגרות. הפער בסיכויים לגשת לבחינות הבגרות ולזכות בתעודה בקרב קבוצות אוכלוסייה שונות הצטמצם בשנים 2001-2003, והוא מתבטא יותר בפער בנגישות ללימודים גבוהים. רק 60% מהזכאים בחינוך הערבי בהשוואה ל-84% מהזכאים בחינוך העברי קבלו תעודת בגרות שעמדה בדרישות הסף של האוניברסיטאות.

קבוצות אוכלוסייה אחרות שבלטו בעבר באחוז זכאים נמוך הצליחו אמנם להעלות את שיעורי הזכאות לתעודת בגרות, אך לא את שיעורי העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות – שברוב המקרים אף ירד מעט. בקבוצות אלו נכללים בחינוך העברי תלמידי הפיקוח החרדי, תלמידים ממוצא אסיה-אפריקה ותלמידים שלאביהם השכלה נמוכה או בינונית, ובחינוך הערבי התלמידים הדרוזים.

לעומתם, תלמידים מקבוצות אוכלוסייה מבוססות בחינוך העברי שגם בעבר היו להם סיכויים טובים להצלחה בבחינות הבגרות, כגון תלמידים שאביהם סיים לפחות 13 שנות לימוד, ותלמידים ממוצא אירופה אמריקה, הצליחו להעלות את סיכוייהם לזכאות, מבלי שאחוז העומדים בדרישות הסף מביניהם ייפגע. (לוחות 3,4)

נתונים אלה ונתונים רבים אחרים מוצגים בפרסום מיוחד מס' 1233 בהוצאת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אשר עתיד לצאת לאור בקרוב.

לוח 3: תלמידי כיתות י"ב, נבחנים וזכאים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות

חינוך עברי

2002			2000			
אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז הזכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז הנבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז הזכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז הנבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	
83.9	56.3	79.8	84.7	52.1	79.4	סך הכל
						נתיב
						מזה:
86.5	67.3	89.7	87.9	64.0	91.0	עיוני
77.0	47.8	77.7	74.9	40.3	73.3	טכנולוגי
						פיקוח
						כללי
86.5	63.2	88.8	87.2	57.4	87.7	מנהל חינוך דתי
77.6	66.3	91.8	77.8	61.3	88.7	(מח"ד)
						חרדי
						מוצא
						ישראל
84.9	56.9	79.5	86.7	53.7	80.2	אסיה-אפריקה
74.8	51.5	80.1	75.8	46.8	79.1	אירופה-אמריקה
88.4	59.4	80.2	88.6	58.3	83.4	
						שנות לימוד של האב
						8-1
71.5	45.7	77.4	72.9	39.3	74.6	12-9
78.8	54.5	83.0	81.2	48.9	81.7	13-15
90.5	66.3	83.6	89.0	62.0	83.5	+16
93.4	65.7	77.6	93.1	61.1	75.1	
						שנות לימוד של האם
						8-1
72.3	45.6	76.7	70.8	37.9	71.6	12-9
78.9	52.7	80.9	80.9	46.4	78.7	13-15
88.9	62.2	78.9	88.4	58.2	77.8	+16
94.3	77.4	91.1	93.8	73.4	89.4	

לוח 4: תלמידי כיתות י"ב, נבחנים וזכאים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות

חינוך ערבי

2002			2000			
אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז הזכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז הנבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז העומדים בדרישות הסף מבין הזכאים	אחוז הזכאים מבין תלמידי כיתות י"ב	אחוז הנבחנים מבין תלמידי כיתות י"ב	
59.6	51.1	88.2	60.7	41.8	88.8	סך הכל
						נתיב
						מזה :
59.6	58.0	94.7	61.7	48.4	94.2	עיוני
60.3	38.2	76.5	57.4	27.6	78.3	טכנולוגי
						דת
56.9	49.4	86.7	56.3	39.2	86.5	מוסלמים
78.6	67.4	92.9	81.5	63.5	96.1	נוצרים
54.6	48.3	94.7	58.3	38.7	97.2	דרוזים
						שנות לימוד של האב
50.2	42.3	85.1	52.4	33.2	85.9	8-1
61.4	54.6	91.9	61.9	47.0	93.2	12-9
76.6	75.0	97.2	75.8	67.9	97.4	15-13
83.2	81.7	96.3	84.9	78.8	97.7	+16
						שנות לימוד של האם
49.1	42.8	85.7	51.5	33.8	87.2	8-1
67.2	59.2	92.9	68.1	55.0	94.5	12-9
88.9	79.9	97.6	84.9	73.9	97.2	15-13
92.7	83.8	97.8	92.7	79.6	98.5	+16